

Aleš Šubic
Hotovlja 90
4223 Poljane

Slovensko društvo za razsvetljavo
Tržaška cesta 25
1000 Ljubljana

Poljane nad Škofjo Loko, 3. 11. 2020

DODATNA UTEMELJITEV PREDLOGA ZA USTANOVITEV ODBORA ZA OBVLADOVANJE NEGATIVNIH UČINKOV RAZSVETLJAVE

Spoštovani!

Dne 15. 10. 2020 sem s pisno pobudo in predstavitvijo na občnem zboru Slovenskega društva za razsvetljavo (SDR) podal predlog, da se v okviru SDR ustanovi odbor za obvladovanje negativnih učinkov razsvetljave. Na podlagi dogovora z občnega zbora v nadaljevanju navajam širšo utemeljitev predloga, skupaj s predlaganim opisom dela in cilji odbora.

Predlog za ustanovitev odbora

Predlagam, da se v okviru Slovenskega društva za razsvetljavo ustanovi odbor za obvladovanje negativnih učinkov razsvetljave. Ob tem, ko je umetna razsvetljava v naša življenja prinesla številne pozitivne spremembe, po drugi strani instalacije razsvetljave predstavljajo enega najbolj vseobsegajočih in hitro napredujočih negativnih vplivov na okolje in prostor, s tem pa tudi na ekosisteme, človeško zdravje, različne dejavnosti in doživljanje prostora. V zvezi s tem na svetovni ravni, in v ozkih specializiranih krogih tudi v Sloveniji, obstaja obsežno multidisciplinarno znanje, ki v zadnjih letih hitro napreduje.

V Sloveniji je stanje še posebej zaradi hitrega širjenja razsvetljave v zadnjih dveh desetletjih izrazito slabo, z zelo zaskrbljujočimi trendi. Glavni izvori problematike so širjenje razsvetljave na lokacije z zanemarljivimi potrebami, preobsežno osvetljevanje posameznih objektov osvetlitve, preveč intenzivna in enakomerna osvetlitev, uporaba okoljsko neprimerne spektra svetlobe in neupoštevanje prostorskih vplivov. Še posebej pri zunanji razsvetljavi so trenutni pristopi izrazito tehnično enodimenzionalni.

Menim, da bi Slovensko društvo za razsvetljavo kot strokovna organizacija, ki pokriva to področje, moralo nameniti bistveno večjo pozornost obvladovanju negativnih vplivov razsvetljave in širšemu razumevanju te problematike. V nasprotnem primeru društvo upravičeno ostaja ocenjeno kot lobistična organizacija ponudnikov razsvetljave in ne kot dejansko strokovna organizacija. Z namenom učinkovitejšega soočanja s to problematiko predlagam, da se ustanovi poseben odbor, v okviru katerega se bo strokovno obravnavalo omenjene vidike, na podlagi tega pa se bo poskrbelo za ustrezna priporočila.

Cilji in način dela odbora

Glede na obsežnost problematike in trende bi bil odbor do nadaljnjega organiziran kot stalni organ znotraj društva. V tem mandatnem obdobju pa bi se prioritarno ukvarjal z najboljšimi izpostavljenimi problemi, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje.

Področja dela odbora bi bila v splošnem naslednja:

- Multidisciplinarno spremljanje strokovnih spoznanj na svetovni ravni
- Spremljanje in analiza stanja v Sloveniji
- Priprava priporočil za ekološko in prostorsko sprejemljivo umeščanje razsvetljave

Konkretno je zaradi neobvladane situacije na državnih cestah, kjer se serijsko in sistematično izvajajo predimenzionirani projekti, prioriteto potrebno obravnavati nivo, ki so ga v preteklosti pokrivala priporočila SDR, tudi ta ne povsem ustrezno in celovito. Sedanje sklicevanje na standard EN 13201 je v vsakem primeru nezadostno, saj se standard npr. ne ukvarja z izbiro objektov osvetlitve, obsegom osvetlitve in priporočeno razporeditvijo svetilk.

Odbor bi obravnaval tudi vplive standarda EN 13201 in pripravil priporočila za slovensko verzijo standarda. Na konkretnih primerih se izrazito kaže, da še posebej na območjih z nizkimi potrebami uporaba standarda generira nesprejemljive (in nepotrebne) okoljske in prostorske obremenitve, zato je njegove negativne vplive nujno potrebno omejiti.

Delo skupine bi začeli s predstavitvijo pogledov na problematiko, v nadaljevanju pa bi obravnavali konkretne probleme. Še posebej v sedanjih razmerah bi delo potekalo preko videokonferenc, po možnosti občasno na delavnicah v živo, seveda pa so dobrodošli tudi predlogi v okviru uveljavljenih načinov dela društva.

S spoštovanjem!
Aleš Šubic